

NORSK-FINSK GRENSEVASSDRAGSKOMMISJON
SUOMALAIS-NORJALAINEN RAJAVESISTÖKOMISSIO

PROTOKOLL

Møte i Den norsk-finske grensevassdragskommisjonen den 2.-3.9.2014 i Rovaniemi

1. Åpning av møtet, registrering av tilstedeværende samt praktiske opplysninger

Møteleder Timo Jokelainen åpnet møtet og ønsket alle velkommen til Rovaniemi. Møtedeltakerne presenterte seg. Kommisjonsmedlemmene som var til stede: finsk formann Timo Jokelainen (Lappland ELY-senter), varamedlem Outi Mähönen (Lappland ELY-senter), medlem Toini Sanila (Enare kommune), medlem Antti Katekeetta (Utsjoki kommune), varamedlem Ilmari Tapiola (Utsjoki kommune), norsk formann Bente Christiansen (Fylkesmannen i Finnmark), medlem Anne Toril Eriksen Balto (Karasjok kommune), medlem Cecilie Hansen (Sør-Varanger kommune), varamedlem Frank Ingilæ (Tana kommune). Andre møtedeltakere nevnes i vedlegg 1.

Bente Christiansen uttalte minneord til nylig avdøde personer som har virket i kommisjonens arbeid eller mandatområde: Anne Sikanen, Aleksei Smirnoff og Olav Beddari.

2. Godkjenning av dagsorden med eventuelle endringer

Det ble bemerket at under aktuelle saker fra kommunene vil det komme flere ting til orientering enn det som står i dagsordenen. Dagsorden ble godkjent med denne endringen.

3. Kommisjonens anbefalinger fra 2013

Anbefalingene ble presentert og det ble besluttet at de skal behandles mer detaljert under senere punkter.

4. FYLKESPLAN OG MILJØKONSEKVENSANALYSE

4.1 Fylkesplan

Fylkesrådmann Mika Riipi ønsket kommisjonen velkommen til Rovaniemi og orienterte om strukturen i planleggingssystemet i Lappland fylke og om langtidsplanen for fylket. Den nye fylkesplanen eller Lappland-avtalen er nettopp blitt godkjent og er under iverksetting. Dette er første gang at et fylkesprogram kalles for en avtale. Kommunene, samene og mange andre aktører i Lappland har deltatt og påvirket tilblivelsen av avtalen.

4.2. Lovgivning og koordinering av prosessene

Finsk formann Timo Jokelainen orienterte om lovgivingen og om koordinering av ulike prosesser i forhold til Lapplands utvikling, miljø og naturressurser. I innledningsforedraget presenterte han også riksgrenseoverskridende virkninger, med vindkraft i Vest-Lappland som et eksempel. Hvis utviklingen av Lapplands regionstruktur og samferdselsårer skjer slik de er skissert i fylkesplanen, vil det i fremtiden være mer menneskelig aktivitet (f.eks. veiprosjekter) også i kommisjonens mandatområde. Det foregår allerede malmløsing i Nord-Lappland.

Diskusjoner om gruvevirksomhet og Natura 2000-områder i Finland. Man konstaterte at en gruve som regel ikke kan plasseres i et Natura 2000-område, eller andre naturvernområder, uten en unntaksprosedyre beskrevet i naturvernloven. Hvis det ikke finnes noen alternativ løsning, så er det mulig å fravike Natura-vernet med visse forutsetninger, når en svært viktig allmenn interesse gir en tvingende grunn. For å redusere ulempene av gruvevirksomhet foregår det utviklingsprosjekter i begge land.

Medlem Cecilie Hansen leder et så kalt samarbeidsforum for mineralkommuner i Norge. Samarbeidsforumet har diskutert om at gruvekommunene bør ha et kompensasjonssystem for de skader gruvevirksomheten medfører.

4.3 Planleggingssystemer for arealbruk

4.3.1 Fylkesarealplan

Plansjef i Lapplandsforbundet, Riitta Lönnström, orienterte om fylkesarealplan, som i Finland er en overordnet, veiledende arealplan. Fylkesarealplanens oppgaver er fastsatt i lov om arealbruk og bygging, og den skal også oppfylle målene for arealbruk fastsatt i fylkesplanen. Fylkesarealplanen er veiledende for kommuneplans arealdel.

Kommentar Antti Katekeetta: Hvordan har man tatt hensyn til interkommunalt samarbeid over riksgrensen eller til samisk kultur i fylkesarealplanen? Riitta Lönnström: Tiden er moden for å ta hensyn til riksgrenseoverskridende kommunesamarbeid også i nord. Samisk kultur prøver man alltid å ta hensyn til, men fiske er en ting som er vanskelig å innlemme i fylkesarealplanen.

4.3.2 Kommunal arealplanlegging

Leder av Arealbruksenheten i Lappland ELY-senter, Kaija Pekkala, innledet om internasjonal høring som en del av kommunal arealplanleggingsprosess. Når arealplanen har betydelige grenseoverskridende virkninger, ber det finske miljødepartementet uttalelse fra den berørte staten. En slik internasjonal høring skjer samtidig med nasjonal høring. Høringen skjer i samsvar med den såkalte Espoo-protokollen.

Diskusjon om den kommunale arealplanprosessen i Finland. Frank Ingilæ: styrer ELY-senteret alt innen arealplanprosessen? På hvilken måte blir de kritiske kommentarene fra Tana kommune tatt hensyn til? Det ble forklart at kommunene har arealplanmonopol, men at ELY-senter følger med at arealplanen blir gjort ferdig og at den er i samsvar med lov om arealbruk og bygging. Man konstaterte at den internasjonale tilbakemeldingen blir tatt hensyn til på lik linje med den nasjonale, det vil si at kommunen vurderer selv hvordan den tar hensyn til den. I Norge tar Klima- og miljødepartementet kontakt med den berørte staten. Samhandling med Russland er utfordrende, fordi landet ikke har ratifisert Espoo-konvensjonen.

Ordfører i Tana, varamedlem Frank Ingilæ, orienterte om det norske arealplansystemet. Plan- og bygningsloven regulerer prosessen. Det er viktig at lokalsamfunnet er med på å planlegge hvor bygging skal foregå. Tana kommune omfatter et stort landområde og i tillegg områder i sjøen. Når det gjelder grensevassdrag, blir planene sendt til høring i det berørte landet. I Tana kommune er det ikke tillatt å bygge hytter mellom veien og elva. I tillegg konsentreres hyttebyggingen til visse områder og ikke spredt langs elvedalen. På finsk side blir det bygd nær elva og spredt. Det ser ikke ut til at det lykkes med en enhetlig bygging i Tanadalen. Elkem kvartstittbrudd ved Tanaelvmunningen har en egen reguleringsplan, fordi selskapet ønsker å utvide sin virksomhet. Når arbeidet med arealplanen for Tana kommune settes i gang, vil man be Utsjoki kommune om kommentarer til den.

Kommentar Timo Jokelainen: forskjellene i byggeskikkene i Finland og Norge kommer av ulikhetene i lovgivningen. Antti Katekeetta: Ved hyttebygging prøver man som regel å ta hensyn til utsikten fra norsk side, men det forekommer unntak. Byggekontrollørene kan få for stor innflytelse på sluttresultatet.

4.4 Miljøkonsekvensutredning i Finland

Leder for Miljøvernenheten ved Lappland ELY-senter, Eira Luokkanen, orienterte om MKA-prosessen i Finland. MKA-prosedyren er basert på Miljøkonsekvensanalyse (MKA)-direktivet, og den har som mål å øke allmenhetens innsynsrett og mulighet for å delta i planlegging av prosjekter. Prosedyren skal bl.a. utrede og vurdere miljøkonsekvensene av prosjektet og ulike alternativer for det, før tillatelsen blir gitt. Vurdering av sosiale konsekvenser er hele tiden i ferd med å få en større rolle som en del av prosedyren, og man bør også få dette med i lovgivningen.

4.5 Miljøkonsekvensutredning i Norge

Norsk formann Bente Christiansen orienterte om miljøkonsekvensutredning i Norge. Forskrifter til den nasjonale MKA-lovgivningen er for tiden under revisjon, prosedyren er basert på MKA-direktivet. Avhengig av prosjekt og hvor stor det er, har ulike nivåer (kommune, fylkeskommune osv.) ansvaret for MKA-vurderinger og prosesser. I tillegg har f.eks. Sametinget og FeFo (Finnmarkseiendommen) sine egne veiledende strategier og nasjonale forventninger, som må tas hensyn til på kommune- og fylkesnivå i MKA- og arealplanprosesser.

Diskusjon om miljøkonsekvensutredning. Selv om MKA-prosedyrer er basert på samme direktivet i begge landene, skiller de seg ut når det gjelder oppgavene til ansvarsmyndigheten. I Norge er omfanget av MKA den samme som i EU. Tidligere ga forskriften mulighet for å tilpasse analysen til prosjektets omfang, men i de reviderte forskriftene er dette mer begrenset enn før.

4.6 Natura-utredning

Overinspektør Liisa Viitala fra Naturvernenheten ved Lappland ELY-senter presenterte hovedtrekkene av Natura-utredning i henhold til naturvernloven. Nettverket Natura 2000 har til oppgave å verne naturmangfoldet. Hvis et prosjekt kan svekke vernegrnlaget for et Natura-område, skal prosjektets konsekvenser for Natura-området utredes. Det kan ikke gis tillatelse til prosjektet uten et spesielt vedtak i regjeringen, hvis utredningen viser at prosjektet vil i en betydelig grad svekke vernegrnlaget.

Kommentar Bente Christiansen: Det er ingen Natura 2000-områder i Norge, men alle kommuner kartlegger naturmangfoldet og resultatene blir registrert i databasen Naturbase for å skaffe best mulig bakgrunnskunnskap for beslutninger.

4.7 Presentasjon av Arktisk MKA-prosjekt

Forskningsprofessor Timo Koivurova fra Arktisk senter ved Universitetet i Lappland presenterte det såkalte Arktiske MKA-prosjektet (EIA Best Practises to Respond to Challenges), som har undersøkt forutsetninger for en god MKA i arktiske strøk. Sosiale og kulturelle faktorer er sentrale: lokalsamfunnet bør også få nytte av prosjekter, og bedrifter bør skape kontakter med lokalbefolkningen. Et eksempel på en internasjonal MKA er fordobling av jernproduksjonen i Sydvaranger Gruve. Gruveavfallet kan ha store grenseoverskridende virkninger.

Diskusjon om Sydvaranger Gruves MKA. Cecilie Hansen: Denne MKAen er i ferd med å bli mer omfattende enn opprinnelig tenkt. I den forbindelsen har man også hatt mye diskusjon om hvem som er de reelle eierne av gruven: det er mange aksjonærer og en del av dem kan ikke oppspores. Man konstaterte at kommisjonen har gitt flere anbefalinger angående denne MKAen og at prosessen for tiden har stoppet opp av lønnsomhetsgrunner.

5. TANAVASSDRAGET

5.1. Aktuelt fra Tanavassdraget: Representanter fra kommunene

Tana kommune, varamedlem Frank Ingilæ

- Frank Ingilæ orienterte om situasjonen i miljøkonsekvensutredningen av skipsleden til Leirpollen (anbefaling 2013): arbeidet har startet i en positiv ånd og de forberedende undersøkelsene er i gang. Bente Christiansen sa at det norske sekretariatet vil sende det finske sekretariatet beskjed om når mudringsplanen sendes til høring. Kystverket er interessert i å komme og orientere om saken på et fremtidig kommisjonsmøte. Man konstaterte at tiltaket har innvirkning på begge parter, selv om tiltaksområdet ligger langt fra Finland.
- I tillegg har man fått en rapport fra veiforvaltningen om flytting av den gamle broen over Tanaelva (anbefaling 2013). Ifølge rapporten er broens tilstand dårligere enn forventet, og det ville koste mer enn forventet å flytte den. Dermed er tanken om flytting av broen forkastet i Tana kommune. Frank Ingilæ fortalte også om den nye broen som er under planlegging: i planleggingen blir det tatt vare på gamle tradisjoner og samisk kultur. Prosjektet er utfordrende og ærgjerrig. Byggingen vil antakelig starte i 2016.
- En ny grense i fritidsfiskesonen mellom elva og sjøen ved Tanamunningen. I dag kan man fiske gratis i sjøen helt inntil elvemunningen. Kommunen har kompetanse for å flytte grensen mellom elva og sjøen, og fritidsfiskesonen ved Tanamunningen vil bli forskjøvet lenger ut. I fremtiden skal de som fisker ved elvemunningen, skaffe seg fiskekort. På den måten ønsker man å regulere fisket.

Karasjok kommune, medlem Anne Toril Eriksen Balto

- Fornyning av hovedplanene for vannforsyning og avløpssystem er under arbeid. Vannforsyningsplanen blir ferdig på slutten av året og avløpsnettplanen i løpet av neste år. Det har ikke vært gjort store investeringer siden 1990-tallet og det gamle rørledningsnettet er en stor utfordring for kommunen. Karasjok avløpsrensaneanlegg har mekanisk og biologisk-kjemisk rensing. Behandlingen av avløpsvannet har utviklet seg, men ut fra utslippsberegningene trengs det overvåking og observasjon av at løyvevilkårene oppfylles. Bente Christiansen kommenterte: Utslippsgrensen til ferskvann er 2000 og til sjøen 10 000 personekvivalenter. De norske avløpsbestemmelsene er i samsvar med EUs bestemmelser.
- Arbeidet med å fjerne konstruksjoner og etterlatenskaper fra krigen har fortsatt, forsvaret har for eksempel fjernet store mengder av ulike sprengstoffer, men ennå er det ikke sikkert at alt er fjernet. Risikoen for forurensing anses for å være liten. Sakkyndig Knut Aune Hoseth fra NVE kommenterte: Forsvaret kartla ammunisjon fra krigstiden i 2008, og det fantes ikke ammunisjoner i nærheten av broen.
- Karasjok kommune deltar i det interkommunale samarbeidsprosjektet mellom kommunene Tana, Gamvik og Berlevåg ledet av Anne Smeland. Prosjektet involverer befolkningen i spørsmål angående vannforvaltning.

Utsjoki kommune, medlem Antti Katekeetta

- Orientering om situasjonen i arealplanarbeidet i elvenære områder. I Utsjoki er det flere arealplaner under høring, bl.a. reguleringsplanen for kirkestedet, som omfatter

elvenære områder. Den norske parten fortalte at Klima- og miljødepartementet hadde i mai sendt et brev til det finske Miljødepartementet angående kommunedelplanen for elvenære områder. Man konstaterte at Lappland ELY-senter skal ta rede på hørings-situasjonen og informere den norske parten.

- Den norske parten ba om informasjon om en reservasjonsmelding godkjent av Tukes (Sikkerhets- og kjemikalieverket) angående diamantletning i Utsjoki. Varamedlem Outi Mähönen fortalte at det dreide seg om en reservasjonsmelding som gir selskapet *Karelian Diamond Resources* førsterett til å forberede en søknad om malmletning. Reservasjonen gjelder i to år, og den gir ikke ennå rett til å drive malmletning. Ifølge finsk lov må reservasjonsmeldingen godkjennes, hvis søknaden oppfyller de kriteriene som er gitt. Foreløpig er det ikke levert noen søknad om malmletning.

5.2 Vannforsyning i Tanavassdragsområdet

Sakkyndig Arto Seppälä fra Vannreserveenheten ved Lappland ELY-senter orienterte om vannforsynings situasjonen i Utsjoki med vekt på avløpsbehandling. Det er kommunen som har ansvaret for utvikling av vannforsyningen og Inarin Lapin Vesi Oy som har ansvaret for driften av vannforsyningsanlegg. Avløpsrenseanlegget i Utsjoki kirkested fungerer i samsvar med løyvevilkårene. Løyvevilkårene vil bli revidert neste år, og de vil bli strammet inn. Renseanleggene i Karigasniemi og Nuorgam har hatt driftsproblemer, og i Nuorgam har man observert beskjedne påvirkninger i vassdraget. Det vil bli satset på kontroll av vedlikeholdet og driften av disse renseanleggene. I Karigasniemi planlegges det i tillegg bygging av et reservevannverk og utvidelse av vannforsyningsnettet til nordenden av bygda, mens vannforsyningsnettet i Utsjoki skal utvides i retning Nuorgam.

Sakkyndig Anne Smeland orienterte om situasjonen angående Tana kommune: Kommunen er ansvarsmyndighet for vannforsyning, gir utslippstillatelser og overvåker avløpsvann. I tillegg til fem hovedvannverk har Tana seks mindre vannverk og tre private vannverk. I tillegg har innbyggere egne brønner. Vannforsyning i små bygder er utfordrende. Hovedplanen for avløpsnettet er laget for perioden 2013–2018, og det er bygd og åpnet et nytt kloakkrenseanlegg bl.a. i Skiippagurra. Det planlegges renovering av avløpsnettet og bygging av renseanlegg i Polmak. Hovedplanen for vannforsyning er laget for perioden 2010–2017. Kommunen har hatt pilotprosjekter for å knytte sammen forskjellige bygder i kommunene, og vannledningsnettet er blitt også utvidet. På den måten har man fått bedre vannkvalitet i springen for innbyggere i Polmak og Alleknjarg.

Kommentar Toini Sanila: Innlegget fra ELY-senter var nyttig, og det var godt å høre at tiltak som er gjort, har hatt effekt på problemene i renseanleggene. Som det er blitt slått fast, er det viktig å satse på skjøtsel og vedlikehold av avløpsrenseanlegg, og det lykkes jo bedre, hvis vi kan øke antall abonnenter både i Karigasniemi og Utsjoki. Samarbeidet mellom Finland og Norge kunne effektiviseres.

Avklaring om overvåking av vassdragspåvirkning, Arto Seppälä: Prøvene av resipienten tas 3 ganger i året, oppstrøms og nedstrøms utslippet, i tillegg til at det tas prøver i utløpsrøret 4 ganger i året. Grenseverdien for løyvevilkår er årsmiddelverdien av konsentrasjoner.

5.3 Reindrift i Tanavassdragets område

Varamedlem Outi Mähönen orienterte om situasjonen med reingjerdet som er planlagt langs grensen. Medlemmer i Norsk-finsk reingjerdekommissjon har bekreftet at man planlegger et gjerde langs riksgrensen og at man er i ferd med å stikke ut linjen i terrenget. Konvensjonen mellom Norge og Finland om reingjerder er fra 1981, og den er under revidering ut fra situasjonen i dag. Lederen av den finske forhandlingsdelegasjonen har bekreftet at det er gjort gode fremskritt i samarbeidet.

Norsk formann Bente Christiansen tilføyde at den miljøkonsekvensanalysen som er gjort av reingjerdet, ikke oppfyller kravene til MKA. Fylkesmannen i Finnmark forstår ulempene på finsk side av norsk rein som krysser grensen. Det medfører også erstatningskrav og store utgifter for den norske staten. Fylkesmannen i Finnmark ser likevel kritisk på den mangelfulle MKA-prosessen og er skuffet over at Fylkesmannen ikke ble gitt en reell mulighet for å delta og å påvirke prosessen.

Kommisjonen konkluderer med at miljøkonsekvensutredningen av reingjerdet har hatt mangler.

Kommentar Antti Katekeetta: Gjerdet er den riktige løsningen. Det hindrer reinen fra å gå over til finsk side. Jeg syns at fuglene er det tatt hensyn til på en ganske god måte i det nye gjerdet.

5.4 Resultater av Interreg-prosjektet Utvikling av forvaltningssamarbeidet i Tanaelvdalen 2011–2013, Kartlegging av erosjon i Tanaelva – resultater og konklusjoner.

Vassdragsingeniør Niina Karjalainen presenterte hovedpunktene i prosjektet. Prosjektet inneholdt blant annet landskapstiltak på erosjonssikringer med en veiledning om dette, planer for landskapskjøtsel, flyfotografering og befaring av erosjonslokaliteter samt kartlegging av flomfare på strekningen Nuorgam-Polmak. Resultatene av erosjonskartleggingen er publisert i rapporten "Kartlegging av lokaliteter med erosjon langs Tanaelva". Erosjonen hadde ikke økt betraktelig siden forrige kartlegging i 1999. I lokalitetene i Anarjohka og i erosjonssikrede lokaliteter i Tanaelva hadde erosjonen opphørt. I lokaliteter med finkornet jordart eller sand var erosjonen mer aktiv. I fremtiden er det fornuftig å undersøke lokalitetene primært ved hjelp av flyfotografering og avklare hvilke ulemper erosjonen skaper for bruken av elvenære områder. Flomfarekartene som ble produsert i prosjektet kan fås hos miljøforvaltningens flomkartservice, adresse: paikkatieto.ymparisto.fi/tulvakartat.

Sakkyndig Knut Aune Hoseth fortalte mer om resultatene av prosjektet, som kan være nyttige også ved landskapstiltak i andre vassdragsområder. Man kunne også drive mer landskapskjøtsel og utbedre utsikten fra rasteplasser. I fremtiden søker vi å bruke en mer helhetlig tilnæringsmåte i forhold til landskapet.

Diskusjon om erosjonen. Antti Katekeetta: Fant man virkelig ikke lokaliteter hvor man burde startet sikringsarbeid umiddelbart? Det er tre akutte lokaliteter langs Tanaelva hvor det årlig raser jord ut i elva og hvor også veien står i fare for å rase ut i elva. Hvor mye reduserer og forringer erosjonen gyteområder for laks? Erosjonssand dekker gytefelter på grus. Knut Aune Hoseth: Vi har vurdert erosjonsprosessens virkning på laksen og kommet til at den er et naturlig fenomen i Tanaelva og at laksen har tilpasset seg til den. Det har ikke skjedd store endringer i rasene i forhold til før, og dermed er det for vår del ikke behov for erosjonssikring. Én lokalitet på norsk side nærmer seg veien, og den er under årlig overvåking.

6. NEIDENVASSDRAGET OG MUNKELVVASSDRAGET

6.1 Aktuelt fra Neidenvassdraget: Representanter for kommunene

Sør-Varanger kommune, medlem Cecilie Hansen

- Arbeidet med rydding av gamle brorester og krigsetterlatenskaper har fortsatt og blitt fullført.
- Kommunen arbeider for tiden med kommuneplan og arealdelen av den. Planene for Neidenelva, Pasvikelva og Munkelva vil bli behandlet i formannskapet i oktober.

- Situasjonen i Neidenelva er den samme som i fjor. Vi kartlegger for tiden utslippslokaliteter og forurensningskilder og analyserer økologiske konsekvenser. Vi har også kartlagt smolt og gyteplasser, og undersøker ørretens utbredelsesområde. Også utbredelsen av ørekyt undersøkes og konsekvensene av arten for ørretunger i elva. Bente Christiansen la til: RKTL er i ferd med å utarbeide en rapport om tilstanden, rekreasjonsfisket, laksebestanden og fisket i Neidenelva (Flerbruksplan for Neidenelva, del fisk). Arbeidet krever ytterligere finansiering før det blir fullført. Til oversetting av rapportene har Fylkesmannen i Finnmark bevilget penger.
- Man har observert mye lakselus i Neidenelva, opp til 15 lus på én fisk. Kilden til lakselus er fiskeoppdrettsanlegg i Norge og Russland. Villfisker kan være truet, hvis myndighetene ikke strammer inn sine instruksjoner. Hansen foreslår at Kommisjonen kan gi en uttalelse om sikring av villfiskens levedyktighet. Henstillingen om dette legges ved protokollen (vedlegg 2.)

Enare kommune, medlem Toini Sanila

- Kommunen er fremdeles bekymret over gruvevirksomhetens virkninger på Neiden- og Pasvikvassdraget. Det er rystende å høre at eierskapet til Sydvaranger Gruve er uklart. Hva om det skjer ulykker? Hvem skal regningen sendes til? Vi vet alle sammen hvor sårbart miljø vi har.
- Kommunen føler alltid omsorg for fiskebestandene i Neidenelva. I sommer ble det gjort store endringer: på finsk side reduserte man garnfisket og fikk på den måten flere fiskekort til rekreasjonsfiskere. På norsk side reduserte man k p l fisket, men vi har undret oss over at rekreasjonsfisket på norsk side fikk fortsette uendret hele sesongen.. Finland måtte regulere antall fiskekort hardere enn Norge, og dette har vakt misnøye.

Diskusjon om saker i Neidenvassdraget. Cecilie Hansen: Antall fiskekort ble ikke redusert, fordi vi mente at situasjonen i år var bedre enn året f r. I fjor ble k p l fisket betraktelig redusert. I Sør-Varanger blir fjorder og laksens vandringsruter kartlagt med tanke på gruvevirksomheten og dens virkning på fisk. Bente Christiansen: Jeg har forstått det slik at det er et godt samarbeid mellom fiskere i Neidenelva. Det er viktig at ansvarsmyndighetene f r kjennskap til bekymringsskapende ting.

Tillitsmann for skoltesamene, Veikko Feodoroff, representant for skoltesamenes bygdem te her, orienterte om flere aktuelle saker. I 2010 ble det etablert en frivillig arbeidsgruppe sammen med nordmenn for   sikre bevaringen av Neiden-laksen. Deltakere var bl.a. skoltesamenes bygdem te, Metsähallitus (Skogsstyrelsen), Lappland ELY-senter og fra norsk side Neidenelvans Fiskefelleskap og Fylkesmannen i Finnmark. For   øke mengden av gytefisk har man besluttet   foreta frivillige regulerings tiltak. I år ble det foretatt betydelige begrensninger: antall garn ble redusert til to og fiskesesongen ble kuttet ned til slutten av juli i Finland. Begrensningene ble etterlevd bra. Det var 60 husholdninger som hadde søkt garnfiskel yve, men rundt 20 bruker garn og største delen også av disse går det bare i noen få døgn i løpet av sommeren. Jeg er også enig i bekymringene Enare kommune har uttalt angående gruveindustrien. Er gruveavfallet som er deponert i sjøen, delaktig i svekkelsen av fiskebestanden? Har man fra finsk side kommentert fordoblingen av produksjonen i Sydvaranger Gruve? Det ville være nyttig   utrede nøyaktig hvor mye fisk det kommer opp i Neidenelva og hva som er minimumsst rrelsen på gytebestanden. En fisketeller er dyr, og fiskefelleskapet har ikke råd til   skaffe en slik alene.

Diskusjon om fisketelling. Fisketelling i en stor elv er krevende. Torneelv er bred og der foregår det fisketelling i realtid basert på skanning. Kanskje ville apparater av samme type også fungere i Neidenelva.

Kommentar om MKA for Sydvaranger Gruve. Kommisjonen ga en uttalelse i 2012, og Enare kommune er også blitt hørt. Cecilie Hansen: Søknaden om tillatelse til å fordoble produksjonen er ikke blitt behandlet og MKAen er ikke ennå ferdig. Saken er altså foreløpig stoppet opp, men på grunn av lønnsomhetsårsaker. Kommisjonen vil bli informert om den videre utviklingen i saken.

6.2 Fisketrappen i Neidenelva og behovet for reparasjoner (oppfølging av forrige møte)

Norsk formann, Bente Christiansen: Det vil bli befaring av fisketrappa i september i forbindelse med et møte mellom finske og norske sakkyndige.

7. PASVIKVASSDRAGET

7.1 Aktuelt fra Pasvikvassdraget: Representanter for kommunene

Enare kommune, medlem Toini Sanila

Ikke noe å tilføye nå.

Sør-Varanger kommune, medlem Cecilie Hansen

- Kommuneplanen med arealdel er under arbeid. Det blir arrangert folkemøter i hver bygd slik at innbyggerne kan delta i og påvirke prosessen. Innbyggerne i Sør-Varanger og Pasvik var fornøyde med at saker som berører området, var oppe i kommisjonen forrige gang. Diskusjonen om eutrofiering fortsetter og tiltaksanalysen om vannforvaltningen er i utkastfase. Man har hatt gode samtaler med kraftselskapet.
- Vi har tynnet ut i veikanten langs Pasvikelva slik at man får utsikt til elva. Elva har også en visuell verdi.
- Det er blitt målt stigning i konsentrasjon av tungmetaller i elva og elvesedimenter, noe som vekker bekymring. Konsentrasjonen i fisk ligger likevel fremdeles under risikogrensen, dvs. at fisken er spiselig. Svovelinnholdet i lufta i kommunen og i grensesonen er gått ned i 20 år, selv om verdiene fremdeles er høye.

Kommentar Vladimir Chizhov: Jeg støtter tankene som er uttalt her. Strandsonen er svært tettbevokst. Kanskje hadde det vært behov for samarbeid mellom landene.

7.2 Orientering om situasjonen i oljeomlasting i Bøkfjorden i Sør-Varanger kommune

Medlem Cecilie Hansen orienterte: Tillatelsen er gitt og omlasting av olje fra skip til skip begynner i oktober. Klima- og miljødepartementet endret vilkårene for tillatelsen slik at omlastingen ikke kan foretas, hvis det fins is på en kilometers avstand. Ulike faser og risikoer av omlastingen er blitt kartlagt, og aktøren har plikt til ved behov å avbryte omlastingen på en trygg måte. Tillatelsen og betingelsene er i samsvar med lovverket. Oljeomlasting er en trygg foreteelse. Det er heller den økte trafikken til og fra havna på grunn av gruvevirksomheten, som kan føre til ulykker.

Bente Christiansen: Formennene i Grensevassdragskommisjonen har konkludert at det på vegne av kommisjonen ikke vil bli sendt en egen uttalelse om oljeomlasting. Saken er tilstrekkelig godt ivaretatt i norsk lovgivning

7.3 Flerbruksplan for Pasvikvassdraget – prosjekter og det trilaterale samarbeidet

Norsk formann Bente Christiansen: På forrige møte ble det orientert om hva ulike aktører hadde gjort i Norge og hvordan og i hvilken grad ulike tiltak i flerbruksplanen var gjennomført. Etter dette kom det frem mange slags utfordringer i Pasvik. I vår arrangerte

Fylkesmannen i Finnmark et møte hvor hele kommunestyret og andre som var engasjert i saken, deltok. På møtet presenterte sakkyndige og forskere nyeste data om miljøtilstanden i Pasvikelva. Et tilsvarende møte er det planlagt holdt i begynnelsen av 2015. Det er viktig at forvaltningsplanen for Pasvikelva vannområde og flerbruksplanen blir sett i sammenheng.

7.4 Aktuelle problemer ved Pasvikelva

Leder for Pasvik Naturreservat, Vladimir Chizhov, innledet om aktuelle temaer på russisk side av Pasvikelva. De største problemene er: regulering, gruveindustri, fiskeoppdrett, fremmedarter og eutrofiering. Klimaendringer kommer til å føre til endringer i elvas hydrologi. Også i den nåværende situasjonen skjer det ofte forbitapping i Jäniskoski, noe som fører til oversvømmelse på veier. Reguleringen må ta hensyn til bosetning og naturvernområder. Jeg ber om støtte for denne tanken fra kommisjonens side. Man har observert i elva en masseforekomst av kiselalgen *Didymosphenia geminata*, noe som forteller om eutrofiering. I tillegg er Naturreservatet i gang med forhandlinger med norske reindriftsutøvere om å holde reinen borte fra parken. Det hadde vært behov for trilaterale forvaltnings- og tiltaksplaner for Pasvikelva, men det fins verken lovhjemmel eller mellomstatlige overenskomster for slikt. De tre landenes sakkyndige burde ha regelmessige møter for informasjonsutveksling. I Russland ligger vassdragene under nasjonal forvaltning.

Timo Jokelainen: Lappland ELY-senter fungerer som Enaresjøens reguleringsbefullmektig. Målet er å få endringer i reguleringen for å unngå uhensiktsmessige og for naturmiljøet skadelige forbitappinger. Man bør strebe etter mer trilateralitet. Bente Christiansen: Jeg foreslår et møte hvor vi kan diskutere reguleringen og dele informasjon. Norge planlegger et norsk-russisk møte i slutten av oktober om reindriften i området. Til dette møtet vil det også bli innkalt grensemyndigheter.

Man konstaterer at myndigheter med ansvar for vassdragsreguleringen kan inviteres til neste kommisjonsmøte.

7.5 Orientering om situasjonen i prosjektet ENPI CBC (Trilateral Cooperation on Environmental Challenges in the Joint Border Area)

Sakkyndig Jukka Ylikörkkö orienterte om situasjonen i prosjektet. Prosjektet blir avsluttet i år. Avslutningsseminaret skal arrangeres den 12.11.2014, og representanter fra kommunene og kommisjonens sakkyndige er velkomne på møtet. Prosjektet består av flere delområder, hvor man har undersøkt vassdrag i Pasvik vannområde. Blant annet har man analysert materialet fra de tre landenes felles overvåkingsprogram for små innsjøer, man har skaffet mer biologisk overvåkingsdata og simulert konsekvenser av klimaendringer for hydrologien i Pasvikelva og Enaresjøen.

Bente Christiansen orienterte om situasjonen i prosjektet om grensedistriktenes mat- og helsesikkerhet (Kolarctic ENPI prosjekt Food and health security in the border region of Norway, Finland and Russia). I prosjektet undersøkes innhold av skadelige stoffer i mat fra naturen og virkningen av disse på lokalbefolkningens helse. Deltakere er Sør-Varanger, Enare og Petsamo. På neste kommisjonsmøte rapporteres resultatene av prosjektet.

7.6 Orientering om situasjonen i ENPI- prosjektet: "ABC Gheritage – Our common Northern heritage" i Pasvik-Enare-området

Sakkyndig Tiia Kalske fortalte om prosjektet. Samarbeid og tiltak i prosjektet har vært gjort trilateralt i områdene Pasvik-Enare, Khibinyfjellet, Lappland naturreservat og Pyhä-Luosto-området. Metsähallitus (Skogsstyrelsen) leder prosjektet, fra de andre landene deltar det rundt 10 partnere. Dette er prosjektets siste år, og tiltakene blir fullført. Man har bl.a. laget en

vandreutstilling om Fennoskandias grønne belte og dokumentet Pasvik-Enare trilateral park, restaurert og kartlagt kulturarv, gjennomført en spørreundersøkelse, gjort geologiske kartlegginger, laget et kart og en guidebok for geoturister samt utviklet skolesamarbeid.

8. FORSKNING OG VERN AV FISKEBESTANDER

8.1 Situasjonen i forhandlinger om fiskeoverenskomst i Tanaelva

Fiskerisjef Pentti Pasanen fra Lapland ELY-senter orienterte om situasjonen i forhandlinger om overenskomsten om fisket i Tanaelvas fiskeområde. Forhandlingsdelegasjonen og en sakkyndiggruppe forhandler om en ny overenskomst. I tillegg fremskaffer en norsk-finsk forskergruppe data for forhandlingene. Forrige møtet ble holdt i februar 2014 i Kirkenes. Utgangspunktet for den nye overenskomsten er bl.a. anbefalingene fra NASCO (North Atlantic Salmon Conservation Organization) og oppnåelse av gytemålet. Man har fått mer genetisk forskningsdata og det er nå mulig å skille fra hverandre de 30 delstammene av tanalaksen og vurdere gytemålet for hver av dem. Tilstanden er ikke bra for alle delstammene: for eksempel ligger Karasjohka og Iesjohka langt fra gytemålet. I Norge baseres statistikkene på fangstrapportering og -estimering, i Finland har man i tillegg til disse anslagene telt fisk blant annet ved dykking og videoovervåking. Ut fra opplysningene burde reguleringstiltak rettes mot bestandene i Karasjohka og Iesjohka ved å begrense fisket i hovedløpet fra slutten av mai til sankthans, fordi disse bestandene er de første som kommer opp om våren. Også fisket på kysten og i sideelvene burde det gjøres endringer i. Det er likevel enkelte forskjeller mellom landene angående forslag til videre tiltak: Norge tar utgangspunkt i fordeling av ressursen i forhold til nedbørsfeltene, og Finlands utgangspunkt er det økologiske reguleringsbehovet, hvor reguleringen rettes mot de bestandene som ligger under målet for gytebestand. Ambisjonen er at den nye overenskomsten skal tre i kraft i 2016.

Diskusjon om overenskomsten om fisket. Frank Ingilæ: Det hadde vært bedre om vi hadde forhandlet oftere og regulert overenskomsten mer regelmessig. Da den forrige overenskomsten ble inngått, var ikke turismen ennå blitt så massiv. Jeg skulle ønske at det også på norsk side ble drevet nøyaktig fisketelling. Kunnskapen om tidspunktene fisken kommer opp og om antall gytefisk er viktig. Har det vært diskusjon om fiskekortprisene? Fiskekortene er for rimelige for turistene.

Man konstaterte at fiskekortprisene var bestemt i den nåværende overenskomsten og den ga små muligheter for å sette opp prisene. I Tanaelva betaler en båtfisker for sin opplevelse også gjennom tjenester i form av båtleie og lønn til roeren.

Bente Christiansen: I Norge har man også telt gytende hunnlakser ved hjelp av dykkere. I den nye overenskomsten bør man få fleksibilitet i prising av fiskekort. Pentti Pasanen: Det hadde vært ønskelig å få flere fisketellere og målepunkter. Det er store forskjeller i tellemetoder. Ilmari Tapiola: yngelundersøkelsene viser at gytebestanden er god i Tanaelva. Ohcejohka består av tre elver. Tsarsjoki og Kevojoki oppnår målet for gytebestand, fordi fiskefelleskapet har begrenset stangfisket. Lokalbefolkningen burde få mer makt, fordi embetsmennene ikke kjenner vassdraget.

Antti Katekeetta: I etableringsdokumenter for gårder er det utpekt fangstplasser som fremdeles er i bruk. Gårdeieren har betalt vederlag for dem til daværende stat. Gårdens grenser i elva går inntil grensen av statens grunn. Staten eier bare 3 % av Tanaelvas vannareal. Lov om storskifte ble endret, da man kom til det samiske området. Gårdsstørrelsen ble redusert så mye at gårdene i området bare utgjør 20 % av en matrikelgårdstørrelse. For å gjøre gårdene levedyktige, ble fiskefangstenes «bonitert». Staten solgte tanalaksen til gårdbrukerne i storskiftet og nå selger staten i gårdbrukernes vannarealer så mange fiskekort

som det kommer fiskere. Dette ødelegger den samiske fiskekulturen i Tanaelva. Hvordan kan det være slik at embetsmenn og staten ikke respekterer grunnloven? Fisketurismen gir ikke kommunen skatteinntekter. Turistene har ødelagt stengselbukker og spasert gjennom gårds plasser. Mengden laks turistene tar med seg er betraktelig og reduserer levedyktigheten til gårdene. Det dreier seg om bevaring av samisk kultur, når ungdommen må dra sørover. Vi har stilt våre krav under forhandlingsmøtet den 23.11.2011. Vi er skuffet over RKTLs forskningsresultater. Fiskekortet er for billig, særlig sammenlignet med andre fiskeområder.

Ilmari Tapiola: Reiselivet utgjør 2,5 % av skatteinntektene i Utsjoki kommune. Hyttefolk med fiskerett øker antallet båter på elva. Dessuten er en del av innbyggerne i Utsjoki slike som i virkeligheten ikke bor i kommunen på helårsbasis. Dette er noe man burde ta tak i.

Pentti Pasanen: Unødvendig innblanding er ikke i myndighetenes interesse. Man bør kunne enes i saken og dele ressursen. Tanalaksen anses likevel å være truet, og staten har en grunnlovsfestet plikt til å bevare truede arter. Det ble fremsatt én synsvinkel på turismen, men under forhandlingene har Sametinget og samiske næringsdrivende presentert også annerledes synspunkter.

Frank Ingilæ: Vi har de samme debattene også på norsk side. Den lokale tilhørigheten burde gi forrett til ressursen, og det ville også være det beste for den samiske kulturen. Man burde organisere lokalforvaltningen i Finland på samme måte som i Norge. Anne Toril Eriksen Balto: Det er beklagelig at man ikke er kommet lenger i forhandlingene. Vi er samstemte om samiske spørsmål i Tana, Karasjok og Utsjoki. Er man på finsk side enige om hva det er man forhandler om? Er lokalbefolkningens mål tatt med i det finske standpunktet?

Timo Jokelainen: Det ville være bra å ta ting som er kommet frem opp under forhandlingene, men jeg foreslår at kommisjonen ikke tar standpunkt til uavsluttede forhandlinger. På hver vår kant kan vi påvirke forhandlingspartene. Kommisjonen har også mål som går i mange retninger.

8.2 Informasjonsformidling om parasitten Gyrodactylus salaris (anbefaling 2013)

Sakkyndig Jukka Ylikörkkö orienterte om situasjonen. På forrige møte konstaterte man at det var mangler i tilgjengelighet på informasjon om lakseparasitten, og kommisjonen anbefalte å effektivisere informasjonsformidlingen. I Finland har Næringsmiddel sikkerhetsverket Evira laget en ny brosjyre, som ble distribuert til fiskekortsalgsstedene i vår. Brosjyren foreligger på finsk, svensk, engelsk og russisk. I tillegg ble informasjonstilstanden på fiskekortsalgsstedene i Torneå-Muonioelvas vannregion kontrollert, og brosjyrer er blitt distribuert etter behov.

Sakkyndig Tiia Kalske supplerte for Norge: Mattilsynet har oppdatert brosjyrer og plakater. Det fins informasjon på norsk, engelsk, samisk, russisk og tysk. Informasjonen er tilgjengelig i internettadressen som er nevnt nedenfor. Mattilsynet har bestilt en risikoanalyse med fokus på Tanavassdraget. Ut fra resultatene av risikoanalysen vil man bestemme strategien videre og tiltak som det er behov for i Finnmark.

http://www.mattilsynet.no/fisk_og_akvakultur/fiskehelse/fiske_og_skjellsykdommer/gyro/#publikasjoner.

Ilmari Tapiola: Enkelte fiskere tar med seg motor og med den vann. Man burde begrense innføring av motorer eller sørge for desinfisering av dem.

Man konstaterte at myndighetene med ansvar for dyresykdommer, Evira i Finland og Mattilsynet i Norge, ikke var til stede, men kommisjonen er fornøyd med at anbefalingene er tatt imot og at informasjonsformidlingen er effektivisert og utviklet.

8.3 Situasjonsrapport og resultater av ENPI - prosjektet: "Kolarctic salmon 2011-2013"

Sakkyndig Tiia Kalske rapporterte om resultater av prosjektet. Kommisjonen har årlig blitt informert om prosjektets mål og fremdrift. Prosjektet ble avsluttet den 31.12.2013. I løpet av 2014 har man lagt siste hånd på rapporten og formidlet resultater til fiskere og fiskeorganisasjoner. Målet for prosjektet er å produsere et bedre kunnskapsgrunnlag om vandringsmønstre til ulike stammer av atlantisk laks og om tidspunkt for laksefangster i norske og russiske kystområder og fjorder. En viktig del av prosjektet er også utvikling av samarbeidet mellom de tre landenes lakseforskere, fiskeriadministrasjoner og fiskeriorganisasjoner. Prosjektet har gitt enestående og meget detaljert økologisk og genetisk fangstdata. Det er publisert til sammen over 20 forskningsrapporter, som er levert til alle tre lands ansvarsmyndigheter. Rapportene kan lastes ned fra prosjektets nettsider: www.fylkesmannen.no/kolarcticsalmon

9. VANNRAMMEDIREKTIV OG INTERNASJONAL VANNREGION

9.1 Norsk-finsk internasjonal vannregion: koordinering av vannforvaltning

Sakkyndig Pekka Ränkä, Lappland ELY-senter, orienterte om situasjonen i vannforvaltningen. I Finland har avtalen om den finsk-norske internasjonale vannregionen trådt i kraft den 22.5.2014. I Finland er vannforvaltningsplanen til høring i perioden 1.10.2014–30.3.2015. Myndighetene i Lappland ELY-senter og Finnmark har forhandlet flere ganger om spørsmål i tilknytning til koordinering av vannforvaltningen, og de utarbeider, i tillegg til sine nasjonale vannforvaltningsplaner, en felles overordnet rapport om vannforvaltningsplanene i den internasjonale vannregionen (såkalt "roof-plan"). Det er forskjeller mellom de nasjonale prosedyrene bl.a. i tidsplanene for utarbeiding av planene og i klassifisering av tilstanden. Noen av grensevassdragene er i Finland blitt klassifisert i en bedre tilstandsklasse. Faktorer som påvirker vannet blir vektlagt ulikt. Forskjellene må begrunnes overfor EU-kommisjonen.

Diskusjon om vannforvaltning. Lokale myndigheter har sammenlignet klassifiseringssystemer, men utvikling av systemer skjer på det nasjonale planet. Grunnlaget for klassifiseringsdata er prøvetaking og arbeid i terrenget, og man bør kunne sammenligne også disse.

Bente Christiansen tilføyde: Basisovervåkingsnettene er mangelfullt i Norge. Det er den nasjonale myndigheten, Miljødirektoratet, som har ansvaret for det. Vi hadde for eksempel i Tanaelvas grensevassdragsområde et tilstrekkelig og velfungerende overvåkingsprogram før vanddirektivet. Nå, i tråd med direktivet, har man redusert overvåkingsnettene, og etter vår mening også svekket det. I Finnmark har man i dag nærmest bare tiltaksobservasjon av virksomheter, Fylkesmannen fører tilsyn med de virksomheter den har gitt utslippstillatelse til. Sakkyndig Øyvind Walsø, Miljødirektoratet: Basisovervåkingsprogrammet er under utvikling. Programmet er nasjonalt og muligens ikke tilstrekkelig dekkende på regionalt og lokalt plan.

9.2 Oversikt over situasjonen i vannforvaltningen i Finnmark

Sakkyndig Kerry Maria Agustsson, Finnmark fylkeskommune, orienterte om situasjonen i vannforvaltningen i Norge. Traktaten om internasjonale vannregioner har også trådt i kraft i Norge. Vannforvaltningsplanen for Finnmark har siden 1.7.2014 vært på høring, og den er oversatt til finsk og samisk. Bindende miljømål for den neste vannforvaltningsperioden skal vedtas neste år. Forskjellene i landenes klassifisering og høringstidspunkter gir utfordringer. Det regionale tiltaksprogrammet består av 329 tiltak, hvorav kartlegging av problemer utgjør den største delen.

Sakkyndig Anne Smeland, Tana kommune, supplerte om situasjonen i vannforvaltningen på det kommunale planet. Norske kommuner har et fellesprosjekt i Tanavassdragets nedbørsfelt (Tana, Karasjok, Berlevåg og Gamvik kommuner). I prosjektet blir det foretatt tiltaksanalyser samt vannforvaltning i praksis: utbedring av elver ved å fjerne vandringshindrer og fjerne unødvendige erosjonssikringer. Overvåking av vannkvalitet blir komplettert og sigevann fra gamle avfallsplasser blir undersøkt. Behandling av avløpsvann og tiltak som kan bedre forholdene for fisk og andre arter hører også med. Forvaltning av fisket er imidlertid ikke del av vannområdets arbeid. Spesielt viktig er det å hindre spredning av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*. Lokalbefolkningen blir involvert og det blir arrangert folkemøter om vannforvaltningssaker.

10. ØVRIGE SAKER

Medlem Cecilie Hansen tok opp byggingen av en skogsbilvei fra Pasvik til Nellim.

Diskusjon om skogsbilveien. Det dreier seg om 5 km ny vei, som vil gi en forbindelse til Finland. I tillegg måtte 20 km av eksisterende vei utbedres. Enare kommune og Metsähallitus deltar i prosjektet. Saken har vært under forberedelse i begge landene og i juni ble det holdt et møte i Norge med Enare kommune som deltaker fra Finland. På finsk side ville det dreie seg om en privatvei som kommunen skulle forplikte seg til å vedlikeholde. I Norge venter man på uttalelser fra myndigheter.

Sakkyndig Vladimir Chizov nevnte også den gamle grenseovergangen i Virtaniemi, som ble stengt på initiativ av Russland. Når anledningen byr seg, burde man reåpne grenseovergangen.

Man konstaterte at kommisjonen vil vente på fremtidige tiltak i forhold til skogsbilveien. Alle parter har nå kjennskap til dagens situasjon.

11. KOMMISJONENS ANBEFALINGER OG KONKLUSJONER

11.1 Anbefaling om koordinering av vannforvaltning slik at ansvarsmyndighetene gjennomfører nødvendige tiltak for å harmonisere klassifiseringssystemene. Man bør også fokusere på felles overvåking slik at basisovervåkingen blir enhetlig. I tillegg bør vannforvaltningens tidsplan og koordinering skje parallelt.

11.2. Anbefaling om redusering av trusler mot vill-laksen, inklusive fjerning av pukkellaksen fra Finnmark vannregion. Det er mange trusler mot vill-laksbestandene, og pukkellaksen gyter allerede i mange elver i Øst-Finnmark. I år har man observert pukkellaks i Anarjohka. Fremmedarten pukkellaks er en trussel mot lokale laksebestander.

11.3. Cecilie Hansen foreslo en anbefaling for å verne villlaks og sjøørret og for å løse problemet med lakselus.

Diskusjon om fiskeoppdrett og lakselus. Virkninger av fiskeoppdrett på villfiskbestander bør utredes. Prosjektet Kolarctic salmon kan gi flere data om dette. Andelen rømt oppdrettsfisk av fangstene har vært større enn antatt, opp til 50 % i enkelte områder.

Man støttet en utvidet behandling av saken. Konklusjon: på neste møte skal fiskeoppdrettets virkning på miljø og villfiskbestander tas opp til behandling.

11.4 Konklusjon etter diskusjonen om reingjerdet: Kommisjonen skal opprette en aktiv forbindelse med den Norsk-finske reingjerdekommisjonen og invitere en representant av denne til neste møte for å informere om status for bygging av reingjerdet.

11.5 Kommunenes syn på virkninger av stranderosjonen ble gjentatt, og man slo fast at dette blir sett som et problem i Utsjoki. Konklusjon om behovet for erosjonssikring: Representanter for Utsjoki kommune skal redegjøre nærmere for hvor problemene fins og hvordan de kommer til uttrykk. Diskusjonen fortsetter senere på grunnlag av mer detaljerte forklaringer.

11.6 Konklusjon om diskusjonen angående overenskomsten om fisket i Tanaelva: Kommisjonen understreker at alle beslutninger bør bygges på beste mulige vitenskapelige data og lokalbefolkningens tradisjonelle kunnskap og erfaring.

11.7 Konklusjon om regulering av Enaresjøen: På neste møte skal representanter for reguleringsorganet inviteres til å gi informasjon, og saken skal diskuteres.

12. KOMMISJONENS NESTE MØTE

Neste møte ble besluttet arrangert i 2015 i Karasjok, i første uke i juni, på datoer som skal bestemmes senere.

13. AVSLUTNING AV MØTET

Formannen takket møtedeltakere og arrangører og avsluttet møtet kl. 15.

Timo Jokelainen
Kommisjonens finske formann

Bente Christiansen
Kommisjonens norske formann

Vedlegg I. Deltagerliste

Vedlegg II. Opprop for villaksen og sjørreten

Vedlegg III. Kommisjonens anbefalinger 2014